

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. mevrouw dr. G. Uslu
Postbus 16375
2500 BJ S-GRAVENHAGE

Datum	Onderwerp		
31 oktober 2022	Advies begroting NPO 2023		
Uw kenmerk	Ons kenmerk	Contactpersoon	Doorkiesnummer
	917494 / 919421		

Geachte mevrouw Uslu,

De Nederlandse Publieke Omroep (hierna: "NPO") heeft op 12 september 2022 haar begroting voor het jaar 2023 (hierna: "Begroting 2023") ingediend. Op grond van artikel 2.148, tweede lid, van de Mediawet 2008, zendt het Commissariaat voor de Media u hierbij zijn opmerkingen bij de Begroting 2022.

Het Commissariaat voor de Media stimuleert en waakt ervoor dat het media-aanbod in Nederland onafhankelijk, toegankelijk en veilig is en dat verschillende meningen en standpunten vertegenwoordigd zijn. Zodat iedereen zich een vrije mening kan vormen. Kijk verder is onze visie, de kern van ons werk als toezichhouder en een oproep aan iedereen in de samenleving. Zodat iedereen zich een vrije mening kan vormen. Vanuit deze missie en visie hebben wij de Begroting 2023 beoordeeld.

De budgetaanvraag voor 2023 bedraagt € 877,5 miljoen. Conform voorgaande jaren heeft de NPO tevens een separate budgetaanvraag van €18,0 miljoen ingediend voor de Stichting Omroep Muziek (SOM).

Net als in de Begroting 2022 is ook in de Begroting 2023 het genrebeleid nog weinig uitgewerkt. De NPO geeft aan dat 2023 een transitiejaar is naar integraal programmeren en genrebeleidsplannen, daar waar tot en met 2022 gestuurd wordt op aanbodkanalen. In maart van dit jaar is integraal programmeren ingevoerd en vervolgens zijn de jaarplannen Audio en Video voor 2023 vastgesteld. In september zijn negen van de elf genrebeleidsplannen vastgesteld en gepubliceerd. De komende jaren zullen de programmatische doelen per genre de basis voor de te maken keuzes zijn.

Het Commissariaat steunt deze ontwikkelingslijn. Wel constateert hij dat de doelstelling voor de invoering van genrebeleid meer tijd kost dan voorzien. Bovendien ontbreekt de koppeling met doelstellingen en is er onvoldoende onderbouwing van en transparantie over begrote kosten. Dat maakt dat over de Begroting 2023 achteraf opnieuw moeilijk kan worden beoordeeld of de NPO voldoende sturing heeft gegeven aan de ingezette middelen om de doelstellingen van het publieke bestel te realiseren. Dit is een risico voor de doelmatigheidsverantwoording.

NPO heeft met de aangepaste Mediawet vanaf 2016 de opdracht gekregen om zorg te dragen voor de doelmatige besteding van publieke middelen. De kern van doelmatigheid is het zo zuinig mogelijk omgaan met de beschikbare middelen, het zo goed mogelijk presteren (doeltreffendheid) en vooral de optimale balans daartussen. Volgens een rapport van de Algemene Rekenkamer uit 2019 kwam het sturen op doelmatigheid bij de publieke omroep maar moeizaam op gang.

In de begroting en de beleids-(jaar)plannen zou op macroniveau inzichtelijk moeten worden gemaakt welke meetbare (programmatische) doelen per genre en per aanbodkanaal worden nagestreefd met de voorgenomen inzet van de middelen, gewenst bereik onder doelgroepen en de publieke waarde. Hierdoor kan in de verantwoording worden gerapporteerd over de daadwerkelijke inzet van de middelen en de bereikte resultaten.

De NPO heeft desgevraagd aangegeven voor 2023 uit te gaan van hetzelfde kostenniveau als in 2022. Hierop wordt vervolgens de CPB prijsindexatie toegepast. Het Commissariaat oordeelt op basis hiervan dat in de Begroting 2023 onvoldoende centraal staat welke keuzes de NPO maakt bij de verdeling van middelen en waarom. Dit is juist nu cruciaal omdat met het genrebeleid sprake is van een trendbreuk, die van groot belang is voor de toekomst van het publieke bestel. Dit is bovendien extra belangrijk omdat de Prestatieovereenkomst 2022-2026 nauwelijks afspraken bevat over concrete doelstellingen.

In de Begroting 2023 ontbreekt het aan betrouwbare normen in de vorm van meetbare doelen met de voorgenomen inzet van middelen, waarover de daadwerkelijke inzet van de middelen en de bereikte resultaten kunnen worden verantwoord. Als gevolg hiervan beoordeelt het Commissariaat de betrouwbaarheid van de Begroting 2023 als onvoldoende. Wij werken dit in de bijgevoegde bijlage verder uit.

Wij vertrouwen erop u met deze opmerkingen bij de Begroting 2023 van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

Amma Asante MA
Voorzitter

Bijlage

Algemene opmerkingen

Gelijk speelveld

1. Het Commissariaat vindt de Begroting 2023 weinig uitgewerkt. Wij werken dit in de randnummers 10 e.v. verder uit. In zijn beschikking van 26 januari 2010¹ heeft de Europese Commissie zich uitgelaten over de afbakening van de publieke mediaopdracht. Deze werd als voldoende afgebakend beoordeeld onder de voorwaarden zoals door de Nederlandse overheid beschreven:

“De Nederlandse autoriteiten zeggen toe dat zij op bindende wijze zullen opleggen dat het concessiebeleidsplan voldoende gedetailleerd moet zijn om derden in staat te stellen te weten hoe de publieke omroep voornemens is zijn publieke taak uit te voeren”.

En:

“Op basis van het concessiebeleidsplan wordt een prestatieovereenkomst gesloten tussen de NPO, als vertegenwoordiger van de publieke omroepen, en de minister. In die overeenkomst wordt meer in detail beschreven – met vermelding van kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen – welke activiteiten moeten worden verricht en welke doelstellingen moeten worden bereikt, en wordt de diversiteit in het aanbod van de publieke omroep gewaarborgd.”

2. In ons advies over het Concessiebeleidsplan 2022-2026 merkten wij al op dat wij het Concessiebeleidsplan onvoldoende uitgewerkt vonden. Daarnaast bevat ook de Prestatieovereenkomst 2022-2026 nauwelijks kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen. Des te belangrijker is het voor de markt dat in de begrotingen wel in voldoende mate zichtbaar wordt gemaakt hoe de publieke mediaopdracht wordt uitgevoerd.
3. Dat geldt ook voor het genre Amusement. Op grond van de publieke mediaopdracht in artikel 2.1 van de Mediawet kan amusement als middel worden gebruikt om een informatief, cultureel of educatief doel te bereiken of om een breed en divers publiek te trekken en te binden zodat deze doelen onder de aandacht worden gebracht. De NPO gaat in 2023 twee nieuwe (grote) amusementstitels realiseren, waarmee ze zich richt *“enerzijds op breed amusement (familiaal, 20-49) en anderzijds op een specifieke, jongere doelgroep (20-34). In beide gevallen moet het amusement dat de NPO brengt impactvol zijn”*. Wij merken op dat nader zou moeten worden uitgewerkt hoe de NPO hiermee de doelen uit de publieke mediaopdracht denkt te gaan realiseren en welke doelgroepen men hiermee aan de publieke omroep wil gaan binden. Zoals wij al eerder hebben opgemerkt kan Amusement geen op zich zelf staand genre zijn.

Journalistieke kwaliteit

4. In de publieke mediaopdracht ligt besloten dat media-aanbod van de publieke omroep aan een aantal kwaliteitseisen moet voldoen. Eén van die kwaliteitseisen is dat het media-aanbod voldoet aan hoge journalistieke en professionele kwaliteitseisen, die binnen de sector gehanteerd worden. Deze kwaliteitseisen zijn verder uitgewerkt in onder andere artikel 2.88 van de Mediawet. Op grond van artikel 2.2, derde lid, van de Mediawet stuurt de NPO en bevordert zij bij de uitvoering van haar taken de samenwerking vanuit de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen voor het media-aanbod.
5. Op 7 juni jl. bracht de Ombudsman een rapport uit over haar onderzoek naar klachten over programma's van Ongehoord Nederland!. In haar rapport is de Ombudsman kritisch over de journalistieke kwaliteit van de programma's van Ongehoorde Nederland!. Zo is volgens haar onder andere sprake van schending van de journalistieke code van de NPO

---

¹ Steunmaatregel E 5/2005 (ex NN 170b/2003) – Jaarlijkse financiering van de Nederlandse publieke omroep – Nederland

op het punt van betrouwbaarheid en waarheidsgetrouwheid door het (passief en actief) bijdragen aan verspreiding van aantoonbaar onjuiste informatie, is onjuiste informatie niet gecorrigeerd en worden meningen niet of onvoldoende duidelijk gescheiden van feitelijke informatie. Daarbij merkt zij echter ook op dat haar onderzoek ook journalistieke producties van andere publieke omroepen raakt. Dit omdat het publiek “*dezelfde dingen signaleert bij andere programma’s, ook al gebeurt het daar dan minder frequent of systematisch*”².

6. In de Begroting 2023 wordt over de journalistieke kwaliteit van het media-aanbod van de publieke omroep opgemerkt:

“In de huidige tijd is extra waakzaamheid geboden ten aanzien van de (onderzoeks)journalistieke kwaliteit van ons aanbod. We verwachten van presentatoren, verslaggevers en interviewers journalistieke onafhankelijkheid en deskundigheid in het duiden en verklaren van feiten en meningen. Om geloofwaardige journalistiek te bedrijven, hebben de omroepen zich daarom gecommitteerd aan de Journalistieke code NPO en kent de publieke omroep een ombudsman die, na een klacht of uit eigen beweging, het journalistieke handelen van publieke omroepen beoordeelt. In aanvulling op de Journalistieke code NPO hanteren de omroepen ook eigen mediagedragscodes en redactiestatuten. In 2023 gaan we aan dit alles nog meer betekenis hechten.”

Gelet op het kritische rapport van de Ombudsman, dient naar ons oordeel op korte termijn verder te worden uitgewerkt en inzichtelijk te worden gemaakt hoe de NPO en de omroepen daar in 2023 uitvoering aan zullen geven.

Genrebeleid en integraal programmeren

7. In het Concessiebeleidsplan heeft de NPO het genrebeleid geïntroduceerd, wat inhoudt dat niet langer netten en zenders, maar genres centraal staan. Niet de aanbodkanalen maar de content staat voorop. In ons advies over de Begroting 2022 merkten wij op dat wij de uitwerking van het genrebeleid in die Begroting 2023 nog niet terug zagen. Dat geldt ook voor de Begroting 2023. Wij werken dit in de randnummers 24 e.v. verder uit.

Externe producenten

8. Het Commissariaat heeft de afgelopen jaren al meerdere keren opmerkingen gemaakt over de positie van externe producenten in de begrotingen van de NPO. Zoals bekend is het publieke bestel voor hen open gesteld. Op pagina 7 van de Begroting 2023 staat dat de kracht van de externe pluriformiteit van het bestel is dat omroepverenigingen met taakomroepen in samenwerking met de NPO werken aan een divers, gevarieerd en pluriform aanbod. Hierin missen wij de rol van de externe producenten. Wij merken op dat met de openstelling van het bestel ook de externe producenten onderdeel zijn van de partijen die kunnen bijdragen aan de externe pluriformiteit.

Eerder hebben wij daarnaast al begrepen dat het budget van het NPO Fonds vanaf 2023 opgaat in de reguliere begroting van de NPO. Hierover is in de Begroting 2023 het volgende opgenomen:

“De externe adviescommissies met onafhankelijke deskundigen blijven net als in voorgaande jaren adviseren ten behoeve van de besluitvorming door de raad van bestuur. De precieze aanvraag- en adviesroute die met ingang van 1 januari 2023 gaat gelden, ook in relatie tot het genremanagement, wordt samen met onder meer de omroepen nader uitgewerkt”.

9. Het Commissariaat vraagt zich af hoe en zo ja, op welke manier de externe producenten bij dit proces worden betrokken.

---

² Onderzoek naar schending van de Journalistieke Code in publicaties van omroep ON d.d. 7 juni 2022, p. 29.

Budgetaanvraag

10. De budgetaanvraag voor 2023 bedraagt € 877,5 miljoen (2022: € 866,3 miljoen). De totale begrote beschikbare middelen bedragen € 990,3 miljoen (2022: 985 miljoen), bestaande uit:

- OCW bijdragen ad € 872,4 miljoen (2022: 854,1 miljoen);
- Inzet AMr € 5,1 miljoen (2022: € 20,4 miljoen);
- Omroepbrede Middelen en bijdragen derden, totaal € 84,8 miljoen (2022: 79,0 miljoen);
- Inzet van eigen bijdragen omroepen van € 28,0 miljoen (2022: € 31,4 miljoen).

In haar woord vooraf onderstreept de NPO de noodzaak van een structurele verhoging van het minimumbudget. Wil de publieke omroep voor Nederland relevant blijven dan is het nodig dat meer budget voor de publieke omroep beschikbaar komt dan nu in de meerjarenafspraken met OCW is voorzien, aldus de NPO. Naast de extra investering in on demand is het volgens haar noodzakelijk extra inspanningen te verrichten voor nieuwe programmering, waaronder (onderzoeks)journalistiek. Daarenboven zijn er extra activiteiten nodig om zorg te blijven dragen voor de veiligheid van journalisten en om te voldoen aan de aanvullende eisen ten aanzien van de verantwoording van de programmering. De NPO zal later dit jaar in overleg met de omroepen een nadere onderbouwing aanleveren. Het Commissariaat is van mening dat deze onderbouwing in de meerjarenbegroting van deze bekostigingsaanvraag thuishoort.

11. De geraamde kosten (voor besparing) bedragen € 998,5 miljoen (2022: € 998,2 miljoen). In deze budgetaanvraag is rekening gehouden met een consumentenprijsindex (CPI) van 1,5% voor 2023. In de mediabegrotingsbrief 2023 wordt de CPI echter niet vooraf meegerekend. De reden hiervoor is dat de hoogte van het CPI bedrag pas lopende het begrotingsjaar 2023 wordt vastgesteld door de minister van Financiën. Dit gebeurt op basis van de raming van het Centraal Planbureau in het Centraal Economisch Plan.

12. Deze methodiek met indexatie achteraf is voor het eerst toegepast in 2022, waardoor het eerder vastgestelde budget voor 2022 in juli 2022 is bijgesteld. Basis voor de berekeningen en vergelijkingen in deze Begroting 2023 is het bijgestelde OCW-budget 2022.

13. Conform voorgaande jaren vraagt de NPO tevens budget aan voor de Stichting Omroep Muziek (SOM), de aanvraag voor 2023 bedraagt €18,0 miljoen. De toelichting op de budgetaanvraag voor de SOM wordt separaat aan uw departement verstuurd. In de vergelijkende cijfers van de SOM is abusievelijk het eerder vastgestelde budget weergegeven (€ 17,1 miljoen). Inclusief de CPI, waarmee het eerder vastgesteld budget voor 2022 in juli 2022 is bijgesteld, bedraagt de bijgestelde Begroting 2022 € 18,0 miljoen.

14. De Begroting 2023 kent meer transparantie vanuit de beschikbare middelen dan vanuit de begrote kosten. Op meerdere plaatsen in de Begroting 2023 maakt NPO melding van kosten die harder stijgen dan de indexering van het OCW budget. De Begroting 2023 lijkt deze stelling met een gelijk begroot kostenniveau 2023 als in 2022 tegen te spreken (€ 998 miljoen). Uit navraag bij de NPO blijkt dat er in 2022 voor een hoger bedrag (€ 15,3 miljoen) aan kosten voor superevenementen was begroot.

15. De transparantie over de begrote kosten is onvoldoende, zeker in het licht van de huidige trendbreuk in de inflatie. De totale begrote kosten (na besparing) ad € 990,3 miljoen (2022: € 986,7 miljoen) zijn onderverdeeld naar directies Video en Audio, de organisatiekosten van de omroepen, de NPO-organisatie en Het Beste van de NPO (BVN). Verdere specificatie is als volgt:

- de begrote lonen, salarissen en sociale lasten (€ 283 miljoen);
- de begrote afschrijvingen (€18 miljoen);

- de begrote directe productiekosten (€ 612,7 miljoen);
- de begrote overige bedrijfslasten (€ 76,6 miljoen).

Er worden geen vergelijkende cijfers, zoals realisatie 2021 en/of jaareindeprognose 2022 gepresenteerd. De onderbouwing van de totale begrote kosten is hierdoor ontoereikend.

- De organisatiekostenvergoedingen per omroep is in de Begroting 2023 weliswaar voor het eerst gespecificeerd, echter doordat ook hierbij geen vergelijkende cijfers worden gepresenteerd, ontbreekt andermaal de relevantie van de specificatie als onderbouwing voor de begrote kosten.
- Eind 2021 heeft de NPO de bindende regeling voor Organisatiekosten aangepast. In de uitwerking betekent dit een verlaging van de organisatiekosten-vergoeding voor de fusie-omroepen en een verhoging voor de aspirant omroepen uit de vorige erkenningsperiode. Er is hierbij een overgangperiode van 2 jaar gehanteerd (2022 en 2023). Voor 2023 ontvangen fusieomroepen een bijdrage van € 11,7 miljoen, zelfstandige omroepen ontvangen € 7,2 miljoen (de EO ontvangt hier bovenop nog een extra € 0,6 miljoen voor het mislopen van schaalvoordelen als enige niet-samenwerkende omroep), de voormalig aspirant omroepen ontvangen € 2,7 miljoen, de aspirant omroepen € 1 miljoen en de taakomroepen NOS en NTR respectievelijk € 26,6 miljoen en € 11,2 miljoen.
- Naast het realiseren van de nieuwe activiteiten heeft de NPO-organisatie een taakstelling inzake een kostenbesparing van € 1,9 miljoen. Of dit realistisch is kan niet beoordeeld worden, mede omdat er geen vergelijkende cijfers, zoals realisatie 2021 en/of jaareindeprognose 2022 van de organisatiekosten van de NPO worden gepresenteerd.
- De koppeling met doelstellingen, waaronder taakstellingen, ontbreekt. In 2023 handhaaft de NPO de strategie waarbij ingezet wordt op een sterk blijvende lineaire positionering van zenders en kanalen en tegelijkertijd op een verdere inhoudelijke en programmatische versterking van NPO Luister en NPO Start. Om passende programmering aan te bieden aan het publiek zijn onder meer twee kernactiviteiten voor de komende jaren essentieel: Integraal programmeren en investeren in nieuwe technologische ontwikkelingen, waaronder het platform voor Video, NPO Start en de datastrategie. De NPO maakt niet transparant wat de publieke omroep wil bereiken en tegen welke kosten.
- Zoals reeds in voorgaande begrotingen aangegeven, moet de NPO door achterblijvende indexering structureel besparingen doorvoeren op organisatie- en programmakosten. Vanaf 2023 en verder heeft de NPO bovendien te maken met stijgende inflatie als gevolg van hogere energiekosten, facilitaire kosten en salariskosten.
- Voor 2023 is ingeschat dat de discrepantie tussen de beschikbare middelen en de stijging van de kosten € 8,2 miljoen bedraagt (2022: € 11,5 miljoen, waarvan een destijds nog niet ingevulde taakstelling van € 9 miljoen). Of de taakstelling van € 9 miljoen over 2022 volledig behaald is en hoe deze bereikt is, wordt niet toegelicht. Ook de structurele invloed van deze besparingen op het kostenniveau 2023 wordt niet duidelijk.
- De NPO heeft desgevraagd aangegeven voor 2023 uit te gaan van hetzelfde kostenniveau als in Begroting 2022. De NPO heeft tevens toegelicht dat voor 2023 hetzelfde programmaniveau wordt gehanteerd als in 2022. Hierop wordt vervolgens de CPB prijsindexatie van 2,4% voor 2023 toegepast.
- De NPO stelt in de Begroting 2023 “het efficiency programma wat wij in uitvoering hebben om kostenstijging deels op te vangen is niet toereikend om deze extra kosten te dekken”. Dit ‘efficiency programma’ is in de Begroting 2023 toegelicht met besparingsopties als “gezamenlijke inkoop en samenwerking op ICT gebied” of samenwerking door omroepen en NOS bij productie van live-evenementen”.

Welke van of in welke mate deze besparingsopties al eerder zijn toegepast is onduidelijk, ook de (beoogde) resultaten ervan. Waarom de maatregelen niet toereikend zijn om de extra kosten te dekken, blijft eveneens onduidelijk.

24. In het bovenstaande merkten wij al op dat net als in de Begroting 2022 ook in de Begroting 2023 het genrebeleid nog weinig is uitgewerkt. Uit de Begroting 2023 blijkt indirect dat de ervaring met integraal programmeren tot nu toe beperkt is. Omdat de genrebudgetten niet in bedragen zijn uitgewerkt, maar alleen (top down) in procenten, kan geconcludeerd worden dat er nog onvoldoende inzicht is in de impact van het genrebeleid. Hoewel het coördinatiereglement per 1 januari 2022 is aangepast, ontbreken vergelijkende realisatie-cijfers in de Begroting 2023. Volgens de NPO is de aanpassing van de systematiek van Geld op Schema naar Geld op genre een zeer ingrijpende verandering. Om deze wijziging beheersbaar uit te voeren is er voor gekozen om nog niet al te grote verschuivingen per aanbodkanaal uit te voeren.
Voor Audio geldt in 2023 nog dat programmabudget per zender wordt toegekend. Voor podcasts geldt dat de NPO een integrale programmeerstrategie ontwikkelt, waarbij het ontwikkelde genrebeleid een belangrijke rol speelt.
25. De budgetverdeling in 2023 over lineair, on demand en/of online is ingeschat op basis van de toekenningen in 2022. Volgens de NPO moet de praktijk uitwijzen of de berekening van de genrebudgetten (gebaseerd op de eerdere toekenningen vanuit de aanbodkanalen) een goede basis is voor de nieuwe systematiek van integraal programmeren. Gedurende het jaar wordt de besteding per genre gemonitord: omroepen tekenen op genreniveau in met een totaal programmavoorstel: lineair, on demand en/of online. Het voorstel wordt na overleg aan de programmeertafel verder door de omroep uitgewerkt voor de verschillende aanbodkanalen. Op welk aanbodkanaal de middelen terecht komen, wordt duidelijk bij de realisatie.
26. Ten opzichte van Begroting 2022 is er dus geen sprake van grote verschuivingen. De vaste genrebudgetten zijn in eerste instantie voor een groot deel gebaseerd op vaste en doorlopende titels. Per genre zijn diverse criteria gegeven waarop voorstellen worden getoetst. Hiervoor wordt naar de gepubliceerde genrebeleidsplannen verwezen. In de Begroting 2023 blijft onduidelijk hoe eind 2023 beoordeeld kan worden of de invoering van genremanagement succesvol is geweest, en of de NPO datgene heeft bereikt dat ze wilde bereiken. Onduidelijk blijft wat de toegevoegde waarde zal zijn van genremanagement, ook als het gaat om bereik en publieke waarde - waar het op de lange termijn om te doen is.
27. Het valt te betwijfelen of de NPO op basis van deze begroting sturing kan geven aan genremanagement. Enerzijds lijkt de met 2022 vergelijkbare Begroting 2023 handhaving van de status quo te impliceren. Anderzijds lijkt het alsof de consequenties van de invoering van genremanagement nog niet volledig worden overzien.
28. In het Visiedocument over doelmatigheid & transparantie leggen de NPO, OCW en het Commissariaat vast hoe ze gezamenlijk aankijken tegen de sturing door de NPO op doelmatigheid van de publieke omroep, op de inzet van programmagelden en op de toetsing door het Commissariaat daarop. Dit is dit als volgt opgeschreven:

“Er is een cyclus van begroten en verantwoorden, waarbij in de begroting en de beleids-(jaar)plannen inzichtelijk wordt gemaakt welke meetbare (programmatische) doelen per genre en per aanbodkanaal worden nagestreefd met de voorgenomen inzet van de middelen, gewenst bereik onder doelgroepen en de publieke waarde. In de verantwoording wordt gerapporteerd over de daadwerkelijke inzet van de middelen en de bereikte resultaten”.

29. Het is duidelijk dat uitgesteld en On Demand kijken aan belang wint. Het belang om goed zichtbaar en vindbaar te zijn met publiek media-aanbod geldt niet alleen voor smart-tv's, maar ook voor smart-speakers en de overige internetplatformen van derden, waarop media-aanbod van de NPO te zien of te beluisteren is. De NPO is van oordeel dat de bescherming van de algemene programmakanalen en on demand diensten NPO Start en NPO Luister een wettelijke verankering nodig heeft, om niet afhankelijk te zijn van onderhandelingen met vele, vaak zeer grote, partijen over de positie van de NPO op alle schermen en apparaten. De NPO zal dit onderwerp daarom opnieuw aankaarten bij het ministerie, parlement en toezichthouders.

30. Inmiddels heeft de NPO van uw departement een goedkeuring van de aanbodkanalen NPO Start en NPO Luister ontvangen. Gezien het belang van On Demand voor de toekomst van het publieke bestel, merkt het Commissariaat specifiek op dat het onwenselijk is dat niet transparant wordt gemaakt wat de NPO wil bereiken, en tegen welke investering. Conform randnr. 10 is het Commissariaat van mening dat deze onderbouwing in de meerjarenbegroting in de budgetaanvraag thuishoort.